

Avizul Comitetului Regiunilor — Adaptarea la schimbările climatice și soluțiile regionale: cazul regiunilor de coastă

(2012/C 391/05)

COMITETUL REGIUNILOR

- este convins de urgența economică și socială a promovării adaptării în regiunile de coastă, inclusiv din cauza costurilor mai mari pe care le-ar determina lipsa de acțiune, și în pofida persistenței crizei datoriei suverane în unele țări din zona euro. Comitetul consideră că viitoarea strategie europeană de adaptare trebuie să fie suficient de amănunțită pentru a ține seama de diferențele regionale;
- recunoaște că instrumentul de management integrat al zonei litorale (*integrated coastal zone management* – ICZM) este fundamental pentru facilitarea integrării politicilor în regiunile de coastă, mai ales în ceea ce privește problemele ce nu sunt reglementate încă pe deplin, cum ar fi eroziunea, adaptarea la schimbările climatice și infrastructura ecologică, și pentru a încuraja cooperarea regională între actorii locali, de exemplu prin intermediul unor inițiative precum *Sardinia Charter* în bazinul mediteranean;
- subliniază că punerea la punct a instrumentelor prin care pot fi evaluate atât costurile, cât și beneficiile adaptării poate impulsiona în mod eficient acele procese locale și regionale care stau la baza planificării și acțiunii la nivel teritorial și poate crea condițiile pentru definirea strategiilor mai eficiente din punct de vedere economic;
- reiterează că ar fi oportun să fie consultat regulat cu privire la negocierile europene și internaționale privind clima și, de aceea, solicită: (i) participarea sa într-un grup de lucru european privind adaptarea la schimbările climatice, care să se concentreze asupra zonelor cu handicapuri permanente, între care cel determinat de efectele schimbărilor climatice și, ca atare, asupra regiunilor de coastă, insulelor, zonelor de munte și regiunilor ultraperiferice; și (ii) acreditarea sa cu statut de observator pe lângă Comitetul pentru adaptare.

Raportor general

dl Ugo CAPPELLACCI (IT-PPE), președintele Regiunii autonome Sardinia

Document de referință Sesizare din partea Președinției cipriote**I. RECOMANDĂRI POLITICE**

COMITETUL REGIUNILOR

A. Adaptarea la schimbările climatice și dimensiunile sale locale

1. subliniază că adaptarea la schimbările climatice și procesul de identificare a opțiunilor de adaptare (*adaptation assessment*) ⁽¹⁾ ⁽²⁾ trebuie să fructifice participarea proactivă a autorităților locale și regionale, **atât în ceea ce privește etapa de planificare, cât și cea a măsurilor**. Reiterează ⁽³⁾ ca atare **rolul esențial al autorităților teritoriale** în combaterea efectelor schimbărilor climatice, apreciază recunoașterea pe care acest rol a dobândit-o la nivel european ⁽⁴⁾ și mondial ⁽⁵⁾ și solicită ca această recunoaștere să fie menționată explicit și în viitoarea strategie europeană pentru adaptare;

2. amintește că schimbările climatice și consecințele acestora reprezintă una dintre provocările principale cu care se vor confrunta autoritățile locale și regionale din Uniunea Europeană în anii care vor urma. În acest context, trebuie să se acorde prioritate absolută luării măsurilor necesare pentru a încerca limitarea, pe cât posibil, a creșterii temperaturii medii la nivel global (atenuare), dar și pregătirii, la diferite niveluri, pentru acele schimbări care sunt inevitabile (adaptare);

3. subscrie concluziilor Conferinței Rio+20, conform cărora adaptarea la schimbările climatice reprezintă o **prioritate globală imediată și urgentă**, iar strategia de reducere a riscurilor de dezastre naturale și cea de adaptare la schimbările climatice trebuie să fie mai bine integrate și coordonate ⁽⁶⁾. **Cu toate acestea, Comitetul subliniază că povara acestei priorități globale se resimte la nivel local**, în termeni de responsabilități ale autorităților teritoriale în domeniul gestionării și

prevenirii dezastrelor și de daune aduse mediului, economiei, structurii sociale și identității culturale a populațiilor afectate;

4. consideră că adaptarea la nivel local **nu** trebuie înțeleasă ca **soluție temporară la o solicitare unică, ci, mai degrabă, ca evaluare graduală și durabilă**, pe baza mai multor stimuli combinați în mod diferit. Ca atare, este de acord cu propunerea legislativă a Comisiei pentru perioada 2014-2020, în sensul că adaptarea la schimbările climatice trebuie să fie o componentă esențială a acordurilor de parteneriat și a programelor operative referitoare la cele cinci fonduri ale Cadrului strategic comun (în conformitate cu principiile de dezvoltare durabilă), în aceeași măsură ca protecția mediului, utilizarea eficientă a resurselor, atenuarea adaptării la schimbări, rezistența la dezastre și prevenirea și gestionarea riscului ⁽⁷⁾;

5. observă că **impactul schimbărilor climatice nu este același** în timp și spațiu și că soluțiile comune de adaptare sunt adesea ineficiente. Ca atare, consideră că strategiile comune și măsurile tranșante (*no regrets*) convenite de mai multe state membre trebuie integrate în strategii **bazate pe evaluări implementare la nivel regional și local și adaptate tipului de măsuri, scării (proporției) și raportului costuri-beneficii**;

6. ia act de **mărima costurilor induse de efectele schimbărilor climatice**, observând și că autoritățile regionale au preluat cam o treime din cheltuielile pentru protecția coastelor europene ⁽⁸⁾ în perioada 1998-2015. Comitetul reafirmă ⁽⁹⁾ că **finanțarea necesară adaptării rămâne un factor critic și crucial pentru implementarea la nivel local**;

B. Relevanța și specificul adaptării în regiunile de coastă

7. subliniază **vulnerabilitatea regiunilor de coastă la schimbările climatice** ⁽¹⁰⁾. În aceste regiuni se resimt deja presiuni puternice din punctul de vedere al concentrării activităților economice, infrastructurilor și centrelor urbane. Un procent de 12 % din suprafața regiunilor europene de coastă, adică o fâșie de până la 10 km depărtare de coastă, se află la cel mult 5 m deasupra nivelului mării și, ca atare, este o zonă foarte vulnerabilă la inundații, în vreme ce 20 % din zona de coastă se confruntă cu grave probleme de eroziune, pierderea de soluri

⁽¹⁾ IPCC, 2012: *Managing the Risks of Extreme Events and Disasters to Advance Climate Change Adaptation. A Special Report of Working Groups I and II of the Intergovernmental Panel on Climate Change*.

⁽²⁾ Identificarea opțiunilor de adaptare: modalitatea practică de identificare a opțiunilor de adaptare la schimbările climatice și evaluarea acestora din perspectiva unor criterii precum disponibilitate, avantaje, costuri, eficacitate, eficiență și fezabilitate; Adaptare: în sistemele umane - procesul de adecvare la clima actuală sau la cea preconizată și la efectele sale, pentru a atenua daunele sau pentru a fructifica ocaziile favorabile. În sistemele naturale - procesul de adecvare la clima actuală și la efectele sale; intervenția omului poate facilita adecvarea la clima preconizată (definiții din glosarul referinței bibliografice de la nota de subsol 1).

⁽³⁾ CdR 118/2007 fin, CdR 72/2009 fin.

⁽⁴⁾ COM(2007) 354 final; COM(2009) 147 final; *Memorandum de înțelegere* între Comitetul Regiunilor și Programul Organizației Națiunilor Unite pentru Mediu (PNUM), 21 iunie 2012.

⁽⁵⁾ Acordurile de la Cancún, 2010: <http://cancun.unfccc.int/>.

⁽⁶⁾ *The Future We Want* („Viitorul pe care îl dorim”): documentul adoptat la 19 iunie 2012, cu prilejul Conferinței Rio+20.

⁽⁷⁾ COM(2011) 615 final/2, 14.3.2012.

⁽⁸⁾ Policy Research Corporation (2009): *The economics of climate change adaptation in EU coastal areas* (Aspecte economice ale adaptării la schimbările climatice în regiunile de coastă ale UE).

⁽⁹⁾ CdR 72/2009 fin.

⁽¹⁰⁾ Regiunile de coastă sunt definite ca unități teritoriale de nivelul al treilea (NUTS3), care se învecinează cu marea sau a căror populație locuiește în proporție de cel puțin jumătate la mai puțin de 50 de km de mare. Și Hamburg, care nu îndeplinește aceste criterii, este o regiune de coastă, dat fiind că se consideră că prezența mării exercită o influență profundă asupra sa.

fiind de aproximativ 15 km² pe an ⁽¹¹⁾. La rândul său, eroziunea este considerată cauza principală (65 % din total) a dispariției ecosistemelor de coastă în perioada 2000-2006 ⁽¹²⁾, în timp ce unele estimări arată că 35 % din zonele umede ale UE ar putea dispărea până în 2100, în raport cu 1995 ⁽¹³⁾;

8. menționează că **diferențele regionale au o importanță considerabilă asupra tipului de impact**. În Marea Baltică, fauna marină ar putea suferi de pe urma creșterii prevăzute a temperaturii apei. Regiunile de la Marea Nordului și regiunile de pe coasta Atlanticului sunt mai expuse riscului de inundații, din cauza creșterii nivelului mediu al mării. În Mediterana prevalează riscurile de eroziune și deficitul de apă dulce cauzat de salinizarea din ce în ce mai pronunțată a pânzei freatice și de perioadele prelungite de secetă. Eroziunea este o problemă și pentru Marea Neagră, în timp ce regiunile periferice sunt în general vulnerabile la toate tipurile de efecte, de la inundații la secetă, trecând prin fenomene naturale extreme, precum cicloanele ⁽¹⁴⁾. **De asemenea, impactul va depinde nu doar de nivelul de vulnerabilitate și de capacitatea de reacție a sistemelor naturale, ci și de structura sistemelor umane**, precum organizarea sistemelor medicale sau mecanismele de reducere a riscului de producere a dezastrelor naturale, inclusiv tsunami, ori mecanismele de alertare în legătură cu aceste dezastre;

9. subliniază **dimensiunile problemei la nivel european**, cu 447 regiuni de coastă răspândite în 22 de state membre și în șase bazine maritime principale. Un procent de 41 % din populația europeană locuiește în aceste regiuni, corespunzând unei proporții identice din populația activă a Uniunii ⁽¹⁵⁾. 35 % din Produsul intern brut (PIB) al celor 22 de țări cu regiuni de coastă, reprezentând 3 500 de miliarde EUR, este generat la mai puțin de 50 de km depărtare de coastă, iar valoarea bunurilor economice aflate la cel mult 500 de m de linia de coastă este estimată la o sumă cuprinsă între 500 și 1 000 de miliarde EUR ⁽¹⁶⁾. Toate acestea **subliniază importanța regiunilor de coastă din perspectivă productivă și valoarea economică și socială pentru dezvoltarea și coeziunea teritoriului**, valori ce ar trebui prezervate în mod obligatoriu sau consolidate suplimentar în procesul de adaptare la schimbările climatice;

10. în consecință, este convins de **urgența economică și socială a promovării adaptării în regiunile de coastă**,

⁽¹¹⁾ Date furnizate de Agenția Europeană de Mediu (AEM) și de proiectul EuroSION, în Policy Research Corporation (2009): *The economics of climate change adaptation in EU coastal areas* (Aspecte economice ale adaptării la schimbările climatice în regiunile de coastă ale UE).

⁽¹²⁾ AEM (2010), *10 mesaje pentru 2010 – ecosisteme de coastă*.

⁽¹³⁾ Brown S., Nicholls R.J., Vafeidis A., Hinkel J. și Watkiss P. (2011). *European Science Foundation* estimează că pierderile de zone umede determinate de schimbările climatice se cifrează la 17 % de-a lungul coastelor Atlanticului, între 31-100 % de-a lungul Mediteranei și la 84-98 % de-a lungul coastelor Mării Baltice (sursa: Comisia Europeană, DG Mediu, *LIFE and coastal management*, 2012).

⁽¹⁴⁾ Policy Research Corporation (2009): *The economics of climate change adaptation in EU coastal areas* (Aspecte economice ale adaptării la schimbările climatice în regiunile de coastă ale UE).

⁽¹⁵⁾ *Eurostat regional yearbook 2011*, Capitolul 13 – regiunile de coastă.

⁽¹⁶⁾ Policy Research Corporation (2009): *The economics of climate change adaptation in EU coastal areas* (Aspecte economice ale adaptării la schimbările climatice în regiunile de coastă ale UE).

inclusiv din cauza costurilor mai mari pe care le-ar determina lipsa de acțiune, și în pofida persistenței crizei datoriei suverane în unele țări din zona euro. Unele studii recente ⁽¹⁷⁾ arată că, fără măsuri suplimentare de protecție în raport cu anul 1995, media daunelor provocate la nivelul Uniunii se va cifra la 11,7 miliarde EUR pe an în perioada 2041-2070 și la 17,4 miliarde EUR anual în perioada 2071-2100. Numărul persoanelor expuse în fiecare an riscului de inundații ar putea crește până la 40 000 și, respectiv, până la 80 000, în aceleași perioade de referință. Costurile anuale pentru adaptare sunt însă estimate la circa 1 miliard EUR în perioada 2041-2070 și la 0,7 miliarde EUR în perioada 2071-2100. De aici rezultă că avantajele adaptării depășesc cu mult costurile lipsei de acțiune. Comitetul menționează de asemenea că aceleași studii sugerează **necesitatea adaptării independent de schimbările climatice**, pur și simplu ca urmare a dezvoltării socioeconomice a regiunilor de coastă și, ca atare, a valorii sporite a bunurilor și investițiilor care trebuie protejate;

11. subliniază de asemenea că, atât în ce privește daunele, cât și adaptarea, costurile variază considerabil în funcție de statele membre și de PIB-ul acestora și că **mai ales insulele sunt obligate să se confrunte cu cheltuieli mai mari pentru a implementa măsuri în teritoriu**, din cauza situației lor geografice specifice;

12. subliniază faptul că regiunile de coastă găzduiesc **importante habitate naturale și contribuie la prezervarea biodiversității** ⁽¹⁸⁾, a peisajului, a unor ecosisteme delicate ca, de exemplu, zonele umede, **precum și la utilizarea serviciilor ecosistemice**, de a căror salvare depinde atractivitatea și durabilitatea economică a acestor regiuni, dar și identitatea lor culturală. De asemenea, Comitetul observă că rețeaua NATURA 2000 protejează un segment considerabil din regiunile de coastă și marine ⁽¹⁹⁾;

13. subliniază **caracterul complex și multidisciplinar al adaptării în regiunile de coastă**. Astfel, aceste regiuni funcționează ca interfață între sistemele terestre (centre urbane, industrie, agricultură, păduri, bazine hidrografice) și cele marine (pescuit, acvacultură, activități portuare, transport maritim, turism). De asemenea, regiunile de coastă dispun de competențe de gestionare (referitoare, de exemplu, la riscurile de inundații, la furnizarea apei potabile sau la exploatarea solului), distribuite adesea la niveluri de guvernare diferite ⁽²⁰⁾;

⁽¹⁷⁾ *ClimateCost (the Full Costs of Climate Change)*: <http://www.climatecost.cc/home.html>. În Brown S., Nicholls R.J., Vafeidis A., Hinkel J. și Watkiss P. (2011). Datele se referă la scenariul „de stabilizare” ENSEMBLES E1 (van der Linden și Mitchell, 2009; Lowe et al., 2009a), în care se pleacă de la ipoteza unei creșteri a nivelului mării cu 18 cm în 2050 și cu 26 cm în 2080, în condițiile unor creșteri ale temperaturilor de până la 2 °C în raport cu nivelurile pre-industriale. Aceasta presupune că actualele politici globale implementate pentru a atenua schimbările climatice se dovedesc eficiente. Un astfel de scenariu permite un raport costuri-beneficii mai favorabil.

⁽¹⁸⁾ Directiva „Habitat” enumeră în anexele sale 50 de tipuri de habitate de coastă și 150 de specii (în afara păsărilor) care preferă ecosistemele de coastă [sursă: AEM (2010), *10 mesaje pentru 2010 – ecosisteme de coastă*].

⁽¹⁹⁾ Agenția Europeană de Mediu (2010), *10 mesaje pentru 2010 – ecosisteme de coastă*.

⁽²⁰⁾ Policy Research Corporation (2009): *The economics of climate change adaptation in EU coastal areas* (Aspecte economice ale adaptării la schimbările climatice în regiunile de coastă ale UE).

C. Abordare europeană, subsidiaritate și proporționalitate

14. salută intenția Comisiei de a defini o **strategie integrată la nivel european și instrumente comune de adaptare** și este convins că o strategie europeană de adaptare la schimbările climatice prezente și viitoare ar putea **conferi valoare adăugată măsurilor luate de statele membre sau de autoritățile teritoriale, fără a încălca principiul de subsidiaritate**, nu în ultimul rând pentru că efectele schimbărilor climatice au un caracter transfrontalier;

15. consideră însă că viitoarea strategie europeană de adaptare **trebuie să fie suficient de amănunțită pentru a ține seama de diferențele regionale** în ceea ce privește: (i) tipul impactului; (ii) nivelul de vulnerabilitate și efectele pe termen lung; (iii) condițiile economice (de exemplu bunuri și resurse cu riscuri); (iv) structura socială (de exemplu, densitatea populației și capacitatea sistemelor umane) și (v) caracteristicile structurale (de exemplu, caracterul periferic sau prezența unor handicapi precum vulnerabilitatea ridicată la schimbări climatice, specifică regiunilor de coastă sau insulelor, precum și zonelor de munte ⁽²¹⁾ și regiunilor ultraperiferice);

16. subliniază și faptul că viitoarea strategie ar trebui să identifice **măsuri de adaptare care, însoțite de instrumente de finanțare**, să fie destul de **flexibile** pentru a se adecva – pe de o parte – specificului regional și – pe de altă parte – evoluțiilor continue ale procesului de adaptare. Aceste măsuri ar trebui, în plus, să se **coreleze cu măsurile de atenuare**, astfel încât să nu ducă la eșecul adaptării, inducând astfel creșterea producției de gaze cu efect de seră sau a vulnerabilității;

17. consideră că, în special în ce privește adaptarea regiunilor de coastă, rolul UE ar trebui să fie concentrat pe inițiative de: (i) **coordonare și cooperare** între diversele niveluri de guvernare unde impactul sau măsurile au o dimensiune transfrontalieră; (ii) **formare**; (iii) dobândirea de cunoștințe pentru a **umple lacunele**, ceea ce în cazul regiunilor de coastă presupune adesea dinamici complexe și necesitatea unor abordări multidisciplinare; (iv) **diseminarea expertizei, a bunelor practici și a poveștilor de succes**; (v) **asistență tehnică și financiară**, pentru a pune la punct strategii regionale și locale integrate de adaptare și pentru a le implementa; (vi) cercetare și dezvoltarea de **tehnologii inovatoare** de adaptare; (vii) **definirea unor programe de cooperare transnațională pentru adaptarea la nivel macro-regional și asigurarea asistenței tehnice și financiare în acest scop**;

18. de asemenea, Comisia ar trebui să joace un rol-cheie în **coordonarea și evaluarea numeroaselor proiecte de cercetare și de investiții cofinanțate din fonduri europene**, evitând suprapunerile, potențând sinergiile și promovând distribuția și aplicarea pe scară largă a bunelor practici și mecanisme. În acest sens, Comisia Europeană ar trebui să vegheze la coordonarea măsurilor comune între state sau regiuni costiere

limitrofe, precum și la punerea în aplicare a unor proiecte comune de cercetare și de investiții;

19. reiterează ⁽²²⁾ **necesitatea de a urmări o mai mare coerență între politicile europene, în special cu cea de protecție a mediului**. Observă că, de exemplu, implementarea Directivelor „Habitat” (92/43/CEE) și „Păsări” (79/409/CEE) poate fi compromisă prin aplicarea unor măsuri de adaptare, mai ales dacă este vorba de infrastructură. În acest context, este important să se pună la punct mecanisme eficiente și transparente de concertare locală, pentru a stabili măsurile de restaurare și/sau de compensare pentru acele situri de interes comunitar care vor suferi efecte negative sau daune în urma măsurilor de adaptare;

20. recunoaște că instrumentul de management integrat al zonei litorale (*integrated coastal zone management* – ICZM) este fundamental pentru facilitarea integrării politicilor în regiunile de coastă, mai ales în ceea ce privește problemele ce nu sunt reglementate încă pe deplin, cum ar fi eroziunea, adaptarea la schimbările climatice și infrastructura ecologică, și pentru a încuraja cooperarea regională între actorii locali, de exemplu prin intermediul unor inițiative precum *Sardinia Charter* în bazinul mediteranean ⁽²³⁾. Ca atare, salută procesul de revizuire a recomandării din 2002, care ține seama de cel mai articulat cadru politic european definit în ultimii ani pentru gestionarea zonelor marine și de coastă ⁽²⁴⁾. În acest sens, Comitetul speră că va fi folosită această ocazie pentru a **corela mai bine instrumentul ICZM cu procesele de adaptare**;

21. salută perspectiva ca asistența financiară europeană să crească semnificativ în următorul cadru financiar multianual 2014-2020, cu cel puțin 20 % din totalul cheltuielilor destinate activităților legate de climă, dar subliniază necesitatea asigurării **unui raport echitabil și realist al competențelor de finanțare între diversele niveluri de guvernare**, ținând seama și de actualele dificultăți economice cu care se confruntă administrațiile teritoriale și cu respectarea principiilor complementarității și aditionalității. Trebuie **facilitată identificarea unor resurse alternative**;

22. în acest sens, propune ⁽²⁵⁾ din nou ca o parte a **veniturilor provenite din sistemul european de comercializare a cotelor de emisie să fie pusă la dispoziția autorităților locale și regionale**, pentru implementarea măsurilor de adaptare (și atenuare). De asemenea, Comisia ar trebui să elaboreze **recomandări pentru atragerea sectorului privat**, între care companiile de asigurare, în evaluarea și partajarea riscurilor și în acțiuni de sensibilizare;

⁽²²⁾ CdR 118/2007 fin.

⁽²³⁾ Convenită la Alghero (Sardinia), în iulie 2008, Carta definește principiile și obiectivele unei rețele de dialog și de participare comună în bazinul mediteranean la inițiativele ICZM (*ICZM Mediterranean Dialogue*).

⁽²⁴⁾ În special prin O politică maritimă integrată [COM(2007) 575] și Directiva-cadru privind strategia pentru mediul marin (2008/56/CE).

⁽²⁵⁾ CdR 269/2011 fin; CdR 5/2011 fin; CdR 245/2010 fin; CdR 72/2009 fin.

⁽²¹⁾ CdR 89/2012 fin.

D. Condiții pentru abordarea provocărilor și pentru soluții de adaptare

23. subliniază că este important ca procesul de adaptare să nu fie luat în considerare doar din perspectiva costurilor, ci și – mai ales – ca o ocazie și în termeni de beneficii în comparație cu alternativa lipsei de reacție, insistând ⁽²⁶⁾ asupra unuia dintre potențialele instrumente de dezvoltare a economiilor regionale competitive și ecologice. Cu toate acestea, subliniază că **premisele este de a avea o guvernanță locală conștientă** de riscurile și efectele schimbărilor climatice, **competență** în ceea ce privește măsurile ce trebuie adoptate și **capabilă** să asigure la nivel local integrarea politicilor și măsurilor și să exploateze toate posibilitățile de finanțare disponibile;

24. deși remarcă faptul că unele regiuni au un rol activ în confruntarea cu schimbările climatice, se observă în **general riscul ca gravitatea problemei să nu fie suficient conștientizată**. Comitetul consideră așadar că este importantă organizarea unor **campanii de informare** care să determine legătura cauză-efect dintre schimbările climatice și problemele cu care se confruntă regiunile, ca de exemplu lipsa apei, erodarea plajelor, valurile de căldură, inundațiile și alunecările de teren. În același timp, pot fi oferite informații și exemple concrete sau de succes în aplicarea instrumentelor disponibile în procesul de adaptare și atenuare ⁽²⁷⁾;

25. consideră că este esențială utilizarea Fondului social european **pentru a crea la nivel teritorial capacitatea și flexibilitatea necesare în gestionarea adaptării, atât în sectorul public, cât și în cel privat**. De exemplu, se cuvine consolidată guvernanța locală, pentru a integra strategiile de adaptare în politicile sectoriale respective sau pentru a favoriza elaborarea unei legislații regionale adecvate. Pe de altă parte, competențele de proiectare și de construcție ale sectorului privat trebuie corelate cu noile necesități impuse de politicile integrate și multidisciplinare ⁽²⁸⁾;

26. invită Comisia să perfecționeze și să dezvolte în continuare următoarele elemente, inclusiv pe baza experiențelor dobândite în urma execuției proiectelor individuale: (i) instrumente de inventariere, **pentru a dispune de date și informații geografice și la o scară utilă**, în sprijinul proceselor decizionale de la nivel local și regional; (ii) un **cadru de referință clar și comun pentru evaluarea vulnerabilității, efectelor și riscurilor**; și (iii) **orientări** pentru definirea strategiilor locale de adaptare în regiunile de coastă, care să țină seama de caracterul neapărat multidisciplinar al măsurilor și al aspectelor de guvernanță pe mai multe niveluri în aceste zone;

⁽²⁶⁾ CdR 118/2007 fin.

⁽²⁷⁾ Un exemplu de produs folosit în cadrul campaniei internaționale *Making Cities Resilient – My City is Getting Ready* www.unisdr.org/campaign este broșura *How To Make Cities More Resilient*, care se adresează în special cadrelor din administrația locală și care cuprinde o introducere structurată în problema reducerii riscului și în cea a capacității de reacție, dar care prezintă și exemple de bune practici și de instrumente disponibile în prezent.

⁽²⁸⁾ CdR 72/2009 fin.

27. consideră mai ales că este nevoie de **elaborarea unor indicatori de vulnerabilitate pentru regiunile de coastă și a unor instrumente bazate pe acești indicatori, pentru analiza vulnerabilității**. De asemenea, acești indicatori pot, împreună cu prognozele privind cronologia evenimentelor și cu indicarea capacității de adaptare, **să faciliteze identificarea și definirea priorităților de intervenție în teritoriu, astfel încât resursele să poată fi concentrate acolo unde este mai multă nevoie de ele**;

28. salută dezvoltarea platformelor informative precum CLIMATE-ADAPT, dar subliniază că se **cuvine îmbunătățit accesul utilizatorilor finali la conținut**, conform principiilor unui sistem partajat de informații referitoare la mediu (SPIM) ⁽²⁹⁾, de exemplu prin traducerea informațiilor într-un număr suficient de limbi. De asemenea, consideră că ar fi util să se ia în considerare crearea, în cadrul platformei, a unei **secțiuni destinate finanțării adaptării la nivel local și regional**, ca și a unei bănci de date privind investițiile;

29. semnalează că este important să se focalizeze mai mult eforturile pe cercetare, astfel încât aceasta **să răspundă mai bine nevoilor politicii teritoriale**, de exemplu prin punerea la punct a unor strategii de adaptare și a unor **măsuri economice eficiente, dat fiind că vor fi concepute pentru a răspunde unor realități locale și regionale specifice**. De asemenea, trebuie facilitată crearea sau – acolo unde există deja – consolidarea mecanismelor de dialog și/sau parteneriat între știință, politică și, pe cât posibil, societatea civilă, de exemplu prin **participarea comună la proiecte europene**;

30. confirmă ⁽³⁰⁾ că, **în cazul regiunilor de coastă este fundamentală coordonarea politicilor** adoptate, ca și focalizarea cercetării în sensul evaluării efectelor în zonele limitrofe sau transfrontaliere, **astfel încât problema să nu fie pur și simplu** transferată de la o unitate teritorială la alta. O abordare participativă în identificarea acestor măsuri și implicarea tuturor actorilor relevanți ar putea facilita implementarea **măsurilor coerente din perspectivă teritorială**;

31. consideră că costul adaptării și incapacitatea de a înțelege oportunitățile și beneficiile potențiale reprezintă un obstacol important în pregătirea strategiilor locale și mai ales în implementarea acestora. Ca atare, subliniază că **punerea la punct a instrumentelor prin care pot fi evaluate atât costurile, cât și beneficiile adaptării** poate impulsiona în mod eficient acele procese locale și regionale care stau la baza planificării și acțiunii la nivel teritorial și poate crea condițiile pentru definirea strategiilor mai eficiente din punct de vedere economic;

⁽²⁹⁾ Comunicarea Comisiei către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – *Către un sistem partajat de informații referitoare la mediu (SPIM)* – COM(2008) 46 final.

⁽³⁰⁾ CdR 118/2007 fin.

32. este convins că – chiar în condițiile existenței capacităților, conștientizării și a unui suport științific suficient – lipsa resurselor financiare la nivel local și regional împiedică acțiunile eficiente. Cu toate acestea, consideră că trebuie stabilite modalități de **finanțare directă a măsurilor la nivel teritorial, prin intermediul unor instrumente de parteneriat**, precum, spre exemplu, LIFE+ și programul Orizont 2020, al unor **instrumente de piață** (cum ar fi plata pentru serviciile ecosistemelor sau beneficiile ce decurg din comercializarea cotelor de emisii), precum și al **instrumentelor fiscale** de tipul stimulentei;

33. subliniază că trebuie remediată flexibilitatea limitată a măsurilor de adaptare, de exemplu **acordând preferință strategiilor reversibile**, măsurilor „soft” în detrimentul celor „hard” (de exemplu, un sistem de alertă mai eficient mai degrabă decât mari lucrări marginale) sau **promovând dezvoltarea infrastructurii ecologice**, al cărei obiectiv de restaurare a habitatelor naturale stă la temelia unei abordări ecosistemice a adaptării;

34. în acest sens, arată că ICZM a devenit obligatoriu pentru statele membre din bazinul mediteraneeu, odată cu intrarea în vigoare, în martie 2011, a Protocolului la Convenția de la Barcelona privind managementul integrat al zonelor litorale ale Mării Mediterane și că acest protocol se referă în mod specific la utilizarea unei abordări ecosistemice, în vederea asigurării unei dezvoltări durabile a coastelor⁽³¹⁾. De asemenea, observă că strategia UE privind biodiversitatea⁽³²⁾ consideră **abordările ecosistemice ca alternative economice eficiente la soluțiile tehnologice de adaptare și atenuare**, motiv pentru care Comitetul așteaptă cu nerăbdare contribuția pe care viitoarea strategie europeană pentru infrastructură ecologică o poate aduce la procesul de adaptare în regiunile de coastă;

E. Contribuția instituțională a autorităților locale și regionale și cooperarea internațională

35. solicită Comisiei să-i **consulte în prealabil** pe reprezentanții autorităților locale și regionale, pentru a avea siguranța că

propunerea unei strategii europene pentru adaptare este conformă cu principiul proporționalității și că ea va acorda suficientă atenție și se va apleca în detaliu asupra nivelului local, mai ales în ceea ce privește regiunile cele mai vulnerabile, precum cele de coastă, insulele și zonele montane;

36. își exprimă convingerea că poate juca un **rol activ în dezvoltarea platformelor informative** precum CLIMATE-ADAPT și OURCOAST, mai ales pentru a contribui la focalizarea conținutului acestor platforme asupra nevoilor și specificului local, sporind astfel beneficiile pentru autoritățile locale și regionale rezultate din diseminarea acestor informații;

37. reiterează⁽³³⁾ că ar fi oportun să fie **consultat regulat cu privire la negocierile europene și internaționale privind clima** și, de aceea, solicită: (i) participarea sa într-un grup de lucru european privind adaptarea la schimbările climatice, care să se concentreze asupra zonelor cu handicapuri permanente, între care cel determinat de efectele schimbărilor climatice și, ca atare, asupra regiunilor de coastă, insulelor, zonelor de munte și regiunilor ultraperiferice; și (ii) acreditarea sa cu statut de observator pe lângă Comitetul pentru adaptare⁽³⁴⁾;

38. își exprimă convingerea că este nevoie de mai multă **solidaritate și interacțiune între regiuni, atât la nivel european, cât și internațional**, astfel încât să fie utilizate cunoștințele și experiențele dobândite de autoritățile locale și regionale în ceea ce privește procesul de adaptare la schimbările climatice. Ca atare, salută acele inițiative prin care se stabilesc angajamente comune de către administrațiile locale (precum *Durban Adaptation Charter*), care promovează parteneriate inovatoare (precum Abordarea teritorială a schimbărilor climatice⁽³⁵⁾) sau cele destinate creării unei rețele de împărtășire a experiențelor, de cooperare și de schimburi de tehnologii ecologice, cum este Centrul și rețeaua de tehnologie în domeniul climei⁽³⁶⁾.

Bruxelles, 10 octombrie 2012

Președintele
Comitetului Regiunilor
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽³¹⁾ Agenția Europeană de Mediu (2010), *10 mesaje pentru 2010 – ecosisteme de coastă*.

⁽³²⁾ COM(2011) 244 final.

⁽³³⁾ CdR 269/2011 fin.

⁽³⁴⁾ Comitetul pentru adaptare (*Adaptation Committee*) a fost creat în cadrul Acordurilor de la Cancún pentru a acorda părților la Convenția CCNUSC asistență tehnică și îndrumare, a permite schimbul de cunoștințe și bune practici și a crea sinergii.

⁽³⁵⁾ *Territorial Approach to Climate Change – TACC*.

⁽³⁶⁾ *Climate Technology Centre and Network*: <http://unfccc.int/ttclear/jsp/CTCN.jsp>.